

**College van Gedeputeerde Staten
statenbrief**

Aan Provinciale Staten
Statencommissie Ruimte, Groen en Water/Wonen

DATUM	16-6-2020	REFERENTIE	M. Blomsma
ONS NUMMER	820FA6C7	DOORKIESNUMMER	0618300486
NUMMER PS	2020RGW109	E-MAILADRES	mark.blomsma@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE		PORTEFEUILLEHOUDER	Bruins Slot

Onderwerp Statenbrief:

Stand van zaken aanpak stikstof naar aanleiding van Statenvoorstel voor vaststellen van de leidraad gebiedsgerichte aanpak stikstof in de provincie Utrecht

Voorgestelde behandeling:

Ter bespreking

Geachte dames en heren,

Inleiding

Vandaag ligt in uw Staten het Statenvoorstel over de vaststelling van de 'Leidraad gebiedsgerichte aanpak stikstof in de provincie Utrecht', met het verzoek positief te besluiten op de inzet van de benodigde financiële middelen voor deze aanpak. In deze Statenbrief nemen wij u graag kort mee in het proces dat aan deze leidraad vooraf is gegaan.

Op 3 juni 2020 heeft gedeputeerde Bruins Slot in het debat over het Statenvoorstel Financiële consequenties stikstof (PS2020RGW03) u toegezegd de Utrechtse inzet bij gesprekken in interprovinciaal en interbestuurlijk verband te bespreken bij de behandeling van de Leidraad gebiedsgerichte aanpak in uw Staten. Door middel van deze Statenbrief voldoen wij aan deze toezegging en nemen we u mee in de laatste ontwikkelingen in de stikstofproblematiek.

Eindadvies over structurele aanpak Adviescollege Stikstofproblematiek

Op 8 juni jl. heeft het Adviescollege Stikstofproblematiek haar eindadvies aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit aangeboden. De minister heeft aangegeven het advies eerst goed te willen bestuderen alvorens een reactie te geven. De verwachting is dat zij medio half juni 2020 een eerste reactie zal geven en later een uitgebreidere. Ook het IPO heeft aangegeven tijd nodig te hebben voor een zorgvuldige analyse van het advies en een afgewogen reactie. De Leidraad baseert zich op staand beleid en de afspraken die hierover tot nu toe zijn gemaakt tussen het Rijk en de provincies.

Proces leidraad gebiedsgerichte aanpak

In de Kamerbrief van 16 december 2019 (kenmerk BPZ / 19306068) introduceert de minister van LNV de zogenaamde gebiedsgerichte aanpak en belegt de uitvoer hiervan nadrukkelijk bij de provincies. In latere kamerbrieven worden de provinciale rol en de verwachtingen van het kabinet nader gespecificeerd waarbij de provincies 'gebiedsregisseur' worden genoemd. De provincies hebben deze rol actief opgepakt en iedere provincie afzonderlijk is begonnen met het opstellen van kaders. Daarbij heeft iedere provincie een kwartiermaker aangesteld die gezamenlijk in overleg treden welke instrumenten en randvoorwaarden, bijvoorbeeld van het Rijk, noodzakelijk zijn voor een succesvolle gebiedsgerichte aanpak. Het overgrote deel van de provincies heeft hun gebiedsgericht aanpak al vastgesteld.

De gebiedsgerichte aanpak maakt onderdeel uit van de middellange termijn strategie voor de stikstofproblematiek. Deze moet gezien worden in samenhang met de landelijke (bron)maatregelen, zoals aangekondigd in de Kamerbrief van 24 april 2020 (kenmerk BPZ / 20120075). Het primaire doel van de gebiedsgerichte aanpak ligt dan ook breder dan het bereiken van daling van stikstofdepositie.

De gebiedsgerichte aanpak biedt de ruimte om breder te kijken naar doelen en wensen in de regio rondom stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, de synergie met andere gebiedsprocessen en opgaven en om de inbreng van de lokale belanghebbenden mee te nemen. Dat laatste vindt in de provincie Utrecht plaats via de Provinciale Regietafel Stikstof, waaraan de verscheidene belanghebbenden bestuurlijk zijn uitgenodigd door de commissaris van de Koning die de Regietafel mede vanuit zijn rol als Rijksorgaan voor zit. De deelname aan de Regietafel is divers. Organisaties voor de natuur, de landbouwsector, de bouw- en infrasector, ondernemers of mobiliteit nemen deel, net zoals medeoverheden. Zij hebben via de Regietafel meerdere malen de mogelijkheid gehad om de inhoud van de leidraad mede vorm te geven.

Ambtelijk zijn er daarnaast met alle belanghebbenden meerdere individuele gesprekken gevoerd om hun inbreng beter te duiden en om de leidraad nader toe te lichten. Met de natuurorganisaties, de agrarische organisaties en de gemeentes, die samen de belangrijkste spelers vormen in de gebiedsgerichte aanpak, zijn deze één-op-één gesprekken ook bestuurlijk gevoerd. De gesprekken gingen ook over ingrijpende zaken als aanpassingen of zelfs opkoop van bedrijven, mogelijke kavelruil of wijziging of omvorming van bedrijvigheid. Wij hanteren daarom dan ook - overeenkomstig de aangenomen motie in uw Staten - strikt vrijwilligheid bij dit soort maatregelen, werken aan draagvlak en hebben goed voor de communicatie met een gebied.

In overleg met voornamelijk de agrarische sector zijn we ook actief op zoek gegaan naar de mogelijkheden om randvoorwaarden te scheppen en instrumentarium te ontwikkelen waarmee zorgen op het erf weggenomen kunnen worden. Zorgen over stijgende grondprijzen en leegstand in het buitengebied. Deze zorgen hebben wij meerdere malen ingebracht bij de andere provincies - die deze zorgen delen - en gezamenlijk doorgegeven aan het Rijk. Recent is dit nog ingebracht in reactie op de kamerbrief van 24 april 2020 aangaande de structurele aanpak (zie punt 2 in de brief in de bijlage). Dit heeft er bijvoorbeeld toe geleid dat extern salderen nog niet volledig is opengesteld en dat het idee is om deze na openstelling regelmatig te evalueren en waar nodig bij te sturen. Het is echter niet mogelijk gebleken alle zorgen weg te nemen. Sommige van de geopperde mogelijkheden, zoals het scheiden van ammoniak en stikstofoxide in vergunningverlening, stuiten op juridische en/of praktische bezwaren.

Er is bewust gekozen voor het opstellen van een leidraad. De Leidraad dient de rode draad te vormen voor de gebiedsprocessen en is kaderstellend voor de gebiedstafels. Een aantal zaken zijn nog niet volledig uitgewerkt, zoals de voorwaarden voor de landelijke opkoopregeling waarop we hierna terugkomen, en die kunnen deze gebiedsprocessen nog bijsturen of wijzigen.

De gebiedsprocessen vinden plaats binnen de geldende wettelijke- en beleidskaders. Deze kaders geven daarmee sturing aan de processen. Veelal zijn dit randvoorwaarden die door het Rijk worden bepaald. Deze hebben betrekking op de inzet van specifieke instrumenten, zoals de voorwaarden die gelden voor de opkoopregeling. De Stikstofwet die tot 10 juni jl. in consultatie heeft gelegen moet de wettelijke verankering vormen van de aanpak zoals aangekondigd in de Kamerbrief van 24 april 2020. De vastgelegde streefwaarden uit de Stikstofwet zijn kaderstellend voor de totale aanpak voor Nederland, waar de gebiedsgerichte aanpak een onderdeel van uitmaakt. Maar ook provinciale kaders, zoals de beleidsregels ten behoeve van saldering, zijn randvoorwaardelijk. De kaders en beschikbare instrumenten bepalen bijvoorbeeld welk deel van de ruimte die vrijkomt bij innovatie of sanering weer ingezet kan worden voor nieuwe ontwikkelingen en onder welke voorwaarden deze ruimte toegekend kan worden.

Laatste ontwikkelingen landelijke kaders stikstofproblematiek

Opkoopregelingen

Voor de agrariërs die op vrijwillige basis willen stoppen, bijvoorbeeld omdat ze geen opvolger hebben, heeft het Rijk een opkoopregeling in voorbereiding. Deelname daaraan is vrijwillig. Met de aankoop van een beperkt aantal bedrijven kan een eerste stap gezet worden in het reduceren van stikstofemissie. De minister van LNV heeft de opkoopregeling voor piekbelasters rondom Natura-2000 gebieden aangekondigd in haar Kamerbrief van 4 oktober 2019. Er komt in totaal €350 miljoen beschikbaar voor deze regeling. Het Rijk is nog met de provincies in overleg om vast te stellen wat wordt verstaan onder piekbelasters en wat dus de randvoorwaarden zijn om voor de opkoopregeling in aanmerking te komen. Deze voorwaarden zijn bepalend voor het aantal bedrijven dat mogelijk in de provincie wordt opgekocht en dus ook voor de vrijkomende stikstofruimte en gronden. Daarbij ontstaan wellicht ook mogelijkheden om de transitie van de landbouw binnen de gebiedsprocessen een impuls te geven, met name via de inzet van de vrijgekomen grond. De opkoop van bedrijven is zeker niet de enige, en ook niet de belangrijkste maatregel om de stikstofbelasting terug te dringen. Ook innovatie (spoor 3 bij de gebiedsgerichte aanpak) biedt goede mogelijkheden. De feitelijke aankoop vindt plaats door de provincies, de financiering komt echter van het Rijk. Het geld uit de regeling komt vrij in drie tranches (€100 miljoen in 2020, €100 miljoen in 2021 en €150 miljoen in 2022). De provincies onderhandelen nog met het Rijk over de voorwaarden voor de opkoopregeling. Het College heeft daarbij de insteek de door het Rijk gewenste

cofinanciering tot een minimum te beperken. Zo kunnen provinciale financiële middelen zo efficiënt mogelijk ingezet worden, bijvoorbeeld voor het innovatie traject. Daarnaast probeert de provincie om gronden en (een deel van de) productie/fosfaatrechten van opgekochte bedrijven te mogen behouden om die mee te kunnen nemen in de gebiedsprocessen, bijvoorbeeld om bedrijven te helpen die bereid zijn te extensiveren.

Naast deze specifieke opkoopregeling ten behoeve van de gebiedsprocessen en de eerste stappen in de middellange termijn aanpak van de stikstofproblematiek, hanteert het Rijk nog twee andere opkoopregelingen:

- Warme sanering varkenshouderijen: Dit betreft een bestaande subsidieregeling om varkenshouderijen vrijwillig op te kopen. Varkenshouderijen kunnen zichzelf aanmelden om mee te doen met de regeling. Er is een tweede verhoging van de subsidieregeling aangekondigd. Deze sanering is ingezet voor andere beleidsdoelen, maar levert ook een stikstofreductie op en wordt in dat kader verder gestimuleerd vanuit de stikstofopgave.
- Landelijke beëindigingsmaatregel: In de Kamerbrief van 24 april 2020 over de structurele aanpak van de stikstofproblematiek is deze aanvullende maatregel aangekondigd. In totaal komt er €1 miljard beschikbaar voor subsidieaanvragen voor het sluiten van veehouderijen. De subsidie zal worden toegekend op basis van rangschikking van de hoogte van de depositie die wordt veroorzaakt door de te saneren veehouderij.

Subsidieregeling natuurherstelmaatregelen

In de Kamerbrief van 19 februari 2020 heeft het Rijk het maatregelenpakket voor de natuur aangekondigd. Voor natuurherstel wordt aangegeven: "Het kabinet stelt € 125 mln. beschikbaar in het kader van een natuurbank. Met dit geld kan gericht compensatienatuur worden aangelegd, ter compensatie van projecten van het Rijk en waterschappen die een groot openbaar belang vertegenwoordigen. De tweede € 125 mln. komt beschikbaar voor terreinbeherende organisaties voor natuurherstel en -verbetering ten behoeve van het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen. Er wordt een regeling ingesteld waarmee terreinbeherende organisaties, in samenspraak met provincies, gericht middelen kunnen aanvragen voor maatregelen die bijdragen aan het verminderen van de stikstofgevoeligheid van de natuur en die op korte termijn tot uitvoering kunnen komen. Het betreft waarschijnlijk een directe subsidie van het Rijk aan de natuurbeherende organisaties. Maatregelen die in aanmerking voor financiering kunnen komen zijn bijvoorbeeld het versnellen en waar nodig intensiveren van natuurherstelmaatregelen, het nemen van hydrologische maatregelen in en rondom natuurgebieden, het versneld inrichten van reeds verworven natuurgronden, het verwerven van zogenoemde 'sleutelhectares' om versnippering van natuur tegen te gaan en robuuste ecologische verbindingen te realiseren, en het behalen van doelen in het kader van de Kaderrichtlijn Water."

De natuurherstelmaatregelen kunnen dus ook buiten de grenzen van de Natura 2000-gebieden worden uitgevoerd en daarmee onderdeel worden van de gebiedsprocessen.

In de Kamerbrief van 24 april 2020 wordt daarnaast een breder maatregelenpakket aangekondigd. Daaronder een natuurpakket waarin structureel €300 miljoen per jaar beschikbaar wordt gesteld. Concretisering van de voorstellen door het Rijk is op korte termijn noodzakelijk om de maatregelen onderdeel te kunnen laten worden van de gebiedsprocessen. De provinciale insteek is om deze middelen rechtstreeks in het provinciefonds te ontvangen. De provincies hebben immers de eindverantwoordelijkheid voor genomen natuurherstelmaatregelen in de gebieden waarvan zij trekker zijn en een beheerplan hebben opgesteld en de verdeling via het provinciefonds sluit aan bij deze gedecentraliseerde taken. Het is echter waarschijnlijk dat het Rijk kiest voor een andere vorm van toekenning van financiële middelen om daarmee zelf meer sturing te behouden.

Vrijstelling bemesten en beweiden

Onder het PAS (Programma Aanpak Stikstof) gold een vrijstelling voor beweiden en bemesten. Deze vrijstelling is gelijktijdig met het PAS in een separate uitspraak ongeldig verklaard. De onafhankelijke commissie Remkes heeft een advies uitgebracht om beweiden en bemesten (op enkele uitzonderingen na) opnieuw vrij te stellen van de vergunningplicht. Het Rijk en de provincies volgen dit advies. Zij beredeneren dat boeren in hun stalvergunning al een vergunning hebben voor het houden van hun dieren, inclusief de uitstoot die daarbij vrijkomt. In lijn met het advies van de Commissie Remkes stellen de provincies zich op het standpunt dat beweiden daardoor niet kan leiden tot meer uitstoot dan al in de stalvergunning is beoordeeld. Een afzonderlijke vergunning volgens de Wet Natuurbescherming voor het beweiden zou dan ook dubbel zijn. Lopende en nieuwe vergunningaanvragen voor stallen worden door de provincies alleen beoordeeld op de uitstoot die vrijkomt uit de stallen.

De mogelijkheden voor een vrijstelling voor bemesten wordt momenteel onderzocht. Daarbij zijn de bevoegde gezagen nog de uitzonderingen in kaart aan het brengen, die de commissie noemt en waarvoor naar alle waarschijnlijkheid wél vergunningplicht zal gelden.

Eindadvies commissie Hordijk

Op 14 juni jl. is het eindadvies van het Adviescollege Meten en Berekenen Stikstof (commissie Hordijk) geopenbaard. In haar Kamerbrief (kenmerk DGS / 20163470) geeft minister Schouten van LNV over het eindrapport van het Adviescollege alvast een eerste appreciatie. Zij laat in de brief weten meer tijd nodig te hebben om het rapport diepgaand te bestuderen en om, in samenwerking met de andere bevoegde instanties en kennisinstellingen, te bezien hoe opvolging gegeven kan worden aan het eindadvies. Minister Schouten zal na de zomer een nadere kabinetsreactie op de aanbevelingen in dit eindadvies sturen. Het eindadvies van de

commissie-Hordijk bevestigt, aldus de minister, dat de wetenschappelijke basis voor de wetenschappelijke onderbouwing voor het meten en berekenen van de concentratie en depositie van stikstofverbindingen op orde is. De (beleids)vragen over bronbijdragen, depositieniveaus op Natura 2000-gebieden en herkomst van de depositie kunnen met het huidige meet- en rekensysteem voldoende nauwkeurig worden vastgesteld. Wel stelt het Adviescollege dat de AERIUS Calculator in zijn huidige vorm niet aansluit bij het beleidsmatige gewenste detailniveau bij de vergunningverlening. In haar eerste appreciatie geeft de minister aan dat dit instrumentarium momenteel het best beschikbare model is waarbij continue doorontwikkeling aan de orde is.

Laatste ontwikkelingen provinciale kaders stikstofproblematiek

Beleidsregels intern en extern salderen

In december 2019 hebben alle provincies een vrijwel gelijke set beleidsregels intern en extern salderen vastgesteld. Deze vervangt een eerdere set regels die was vastgesteld in oktober 2019, maar waarin beleidsverschillen ontstaan bleken te zijn tussen provincies en het Rijk. Deze verschillen zijn met de nieuwe beleidsregels ongedaan gemaakt. In juni 2020 zijn de beleidsregels op punten aangepast om meer tegemoet te komen aan de praktijk. Middels de beleidsregels worden randvoorwaarden gesteld aan de mogelijkheid om te salderen met eigen stikstofruimte of de ruimte van andere activiteiten. Hierbij wordt voor extern salderen (salderen met ruimte van een ander) de 30% afroming ten behoeve van de natuur gehanteerd. Mogelijk dat extern salderen in de gebiedsprocessen plaats gaat vinden via het Regionaal Stikstofregistratiesysteem (zie hierna).

Belangrijke beperking die de beleidsregels zowel aan intern als aan extern salderen stelt is dat alleen gesaldeerde mag worden met reeds gerealiseerde activiteiten. Dit betekent dat ook in de gebiedsprocessen alleen die activiteiten relevant zijn die al zijn gerealiseerd (bijvoorbeeld de stal, fabriek of de productielocatie) en niet de potentiële groei ruimte die eventueel nog in Wet natuurbescherming vergunningen zit (de zgn. latente ruimte).

Instrumenten voor stimulering van innovatie

In het kader van stimulering van innovatie, extensivering, verduurzaming of omvorming zal een instrumentarium opgesteld moeten worden met bijbehorende randvoorwaarden waarbinnen deze stimulering kan plaats vinden. De mogelijkheden worden onderzocht om dit vast te leggen in een subsidieverordening. De randvoorwaarden kunnen pas bepaald worden zodra de financiële ruimte voor een dergelijke stimuleringsregeling door PS bepaald is.

Mogelijk is het interessant aan te sluiten bij POP3 (Plattelandsontwikkelingsprogramma), waarin bijvoorbeeld stimuleringsregelingen ten behoeve van agrarische innovatie worden opengesteld. Vooralsnog zijn POP3-regelingen echter opengesteld voor de gehele provincie en niet gebiedsgericht. Dit kan mogelijk wijzigen in de toekomst. Daarnaast is het voordeel van de POP3 benadering dat de helft van de financiering middels Europees geld plaatsvindt. Ook de subsidieverordening Natuur en Landschap kan een instrument zijn in de gebiedsprocessen.

Het provinciaal ruimtelijk beleid geeft ook kaders voor de gebiedsprocessen. Zo zijn er voorwaarden verbonden aan groei van een agrarisch bouwvlak tot meer dan anderhalve hectare en is nieuwvestiging verboden. Wel kan mogelijk een beroep gedaan worden op de experimenteerruimte (*Ontwerp Omgevingsverordening provincie Utrecht* artikel 1.7 Experimenteergebied of innovatie)

Beleidsinsteek voor opname van eigen projecten

Het is mogelijk om projecten die op relatief korte termijn (maximaal 5 jaar) stikstofruimte behoeven op te nemen in de gebiedsgerichte aanpak en gebiedsprocessen. Het project wordt dan afhankelijk van de snelheid van de gebiedsprocessen en van de ruimte die vrijkomt in die processen. Er kan ook voor gekozen worden om voor projecten een specifieke aanpak te gebruiken voor het verkrijgen van een Wnb vergunning. Het project is dan aangewezen op extern salderen of de ADC-toets.

In principe heeft het de voorkeur om provinciale projecten op te nemen in de gebiedsprocessen. Maar er kunnen goede redenen zijn om wél voor een projectspecifieke aanpak te kiezen. Om de schijn van willekeur te voorkomen heeft GS een lijst met afwegingscriteria vastgesteld (zie Statenvoorstel voor de criteria). Een project gaat mee in de gebiedsprocessen, tenzij voor het project - op basis van (een of meer van) deze criteria - onderbouwd wordt dat een projectspecifieke aanpak noodzakelijk is.

Openstaande interbestuurlijke zaken en de Utrechtse inbreng

Mogelijkheden om innovatie te stimuleren

Van onze sectorpartners begrijpen wij dat investeren in innovatie als risicovol wordt gezien, zolang een bedrijf niet ook de financiële middelen heeft om gelijktijdig uit te breiden. Zij stellen dat als uit een innovatie een beperking van de stikstofemissie volgt, deze beperking ook in de vergunning wordt vastgelegd. Voor een eventuele toekomstige bedrijfsuitbreiding, met bijbehorende uitbreiding van stikstofemissies, zal dan externe saldering

moeten plaats vinden. Deze salderingsruimte moet dan wel beschikbaar zijn én er zal voor betaald moeten worden.

Daarom worden op ons initiatief de mogelijkheden onderzocht om een deel van de stikstofruimte die vrijkomt bij innovatie te behouden voor toekomstige uitbreiding. Daarmee willen we deze belemmering wegnemen. De provincie brengt deze problematiek in bij de landelijke gremia. Een gezamenlijke verkenning van oplossingsmogelijkheden bevindt zich nog in de opstartfase. Dit betreft nog niet eerder op een dergelijke wijze uitgetoetste regelgeving en geeft dus geen garantie van slagen. De juridische risico's en praktische bezwaren worden nog landelijk geïnventariseerd voordat eventuele besluitvorming hierover plaats kan vinden. Uiteraard dient te worden gewaarborgd dat ook eventuele toekomstige uitbreiding binnen de geldende ruimtelijke kaders en andere geldende beperkingen plaats kan vinden. Een vermindering van stikstofdepositie staat centraal en een houdbare vergunning is het uitgangspunt.

Legalisatie bestaande activiteiten, waaronder meldingen

Met het vallen van het PAS vervielen ook de daarin geldende vrijstellingen van de vergunningplicht, de drempelwaarde en de grenswaarde. Vrijgestelde activiteiten, waaronder ook activiteiten waarvoor de meldingsplicht gold, zijn weer vergunningplichtig. Van andere sectoren dan de veehouderij is daarnaast bekend dat zij verder niet of nauwelijks bekend waren met de mogelijke vergunningplicht in het kader van de Wet natuurbescherming (destijds Natuurbeschermingswet 1998) inzake stikstof. Als gevolg daarvan zijn veel activiteiten nooit in dat kader vergund. Daar waar er wel sprake is van vergunningplicht voor activiteiten die al gerealiseerd zijn spreken we van interimers.

De aanwezigheid van niet vergunde activiteiten staan de gebiedsprocessen mogelijk in de weg. Immers, onduidelijk is welke rol zij kunnen spelen nu zij wel stikstof uitstoten maar geen bestaande stikstofdepositeren hebben. Daar waar er sprake was van voormalige legale activiteiten, zeker daar waar deze zich gemeld hebben conform de destijds geldende meldingsplicht, wordt de legalisatie van deze activiteiten door een aantal belanghebbende partijen gezien als randvoorwaardelijk om mee te (kunnen) doen aan de gebiedsprocessen.

Al meerdere keren heeft het Rijk de intentie aangekondigd om de meldingen te legaliseren. In de Kamerbrief van 24 april 2020 aangaande de structurele aanpak heeft het Rijk aangegeven een deel van het bronmaatregelenpakket te reserveren voor de legalisatie van de meldingen (de ontwikkelreserve). Verder stelt de Kamerbrief: "De overige activiteiten die waren vrijgesteld van vergunningverlening op basis van het PAS zijn niet meegenomen in de ontwikkelreserve. De benodigde ruimte hiervoor wordt voor het einde van het jaar in kaart gebracht. Dit is een complex proces, omdat deze activiteiten niet bekend zijn bij het bevoegd gezag (ze hoefden immers geen vergunning aan te vragen of zich te melden). Daarna zal worden bezien wat een passende oplossing is voor deze activiteiten."

De provincie Utrecht maakt zich hard voor de legalisatie van alle bestaande activiteiten om te komen tot een 'schone lei'. Hiermee wordt voorkomen dat alle stikstofruimte bij salderingen uit de agrarische sector moet komen en wordt het grijze gebied wie nu wel of niet te goeder trouw gehandeld heeft in één keer weggenomen.

Regionaal Stikstofregistratiesysteem

Het stikstofregistratiesysteem, ook wel SSRS genoemd, is een omgebouwde versie van het AERIUS-Register dat reeds tijdens het PAS werd gebruikt voor de registratie van uit te geven en uitgegeven stikstofruimte. De randvoorwaarden voor het SSRS zijn op 24 april 2020 opgenomen in de bestaande Regeling natuurbescherming. Rijk en provincies werken samen om binnen het SSRS te kunnen gaan werken met verschillende modules. Eén van de beoogde modules is een module voor de gebiedsprocessen. Dit regionaal stikstofregistratiesysteem (RSRS) moet nog uitgewerkt worden. Provinciaal wordt ingestoken op een module die inzetbaar is voor elk afzonderlijk gebiedsproces. In deze module kan dan de vrijkomende stikstofruimte uit de gebiedsgerichte aanpak worden opgenomen. Uitgifte kan via het bevoegd gezag aan de daarvoor, conform de afspraken in de gebiedsprocessen, in aanmerking komende ontwikkelingen. Zowel de ruimte die in de gebiedsmodule gaat als de ruimte die ermee wordt uitgegeven is gebiedsoverstijgend. Dit omdat de effecten van stikstofneerslag vaak (beperkt) verder voeren dan de Natura 2000-gebieden waar de processen rondom plaats vinden.

Stikstofwet

De minister van LNV is bezig met de voorbereiding van de Stikstofwet die de basis van de structurele aanpak zoals aangekondigd in de Kamerbrief van 24 april 2020 wettelijk dient te verankeren. Deze Stikstofwet is onlangs in openbare consultatie gegaan. In de Stikstofwet wordt echter op een aantal punten verwezen naar een nadere uitwerking in een AmvB (Algemene Maatregel van Bestuur). De consequenties van dit wetsontwerp zijn echter niet duidelijk als de AmvB niet tegelijkertijd met het wetsontwerp wordt behandeld. De provincies achten het van belang de concept-AmvB zo snel mogelijk te kunnen ontvangen. Tevens dient er in de uitwerking van dit wetsontwerp en de AmvB rekening mee te worden gehouden dat het natuurbeleid naar provincies gedecentraliseerd is en dat hier ook de verantwoordelijkheid voor de uitvoering ligt.

Structurele aanpak voor de lange termijn

Het aangekondigde maatregelenpakket van het Rijk en de provincies, inclusief de gebiedsgerichte aanpak, is een flinke eerste stap in de goede richting. Daarbij beseffen wij dat met alleen dit pakket niet overal een goede natuurkwaliteit behaald zal worden. De minister van LNV hanteert als streefwaarde dat in 2030 op minder dan 50% van de stikstofgevoelige gebieden nog sprake is van een te hoge stikstofneerslag. Dat betekent dat landelijk, maar ook in de provincie Utrecht, nog een stap te maken is.

Voorgeschiedenis

Op 1 juli 2015 is het Programma Aanpak Stikstof (PAS) van start gegaan. Het programma beoogde een balans tussen economie en natuur. Op 29 mei 2019 heeft de Raad van State middels twee uitspraken het PAS vernietigd. De ruimte die in het programma werd uitgegeven was gebaseerd op een in de toekomst te realiseren daling en het risico dat die daling niet behaald wordt acht de rechter onacceptabel.

Na de uitspraak zijn Rijk en provincies gestart met het op orde krijgen van de toestemmingsverlening. In oktober 2019 is de eerste versie van de Beleidsregels intern en extern salderen vastgesteld. Er bleek echter een verschil te bestaan tussen de provinciale beleidsregels en de Kamerbrief van 4 oktober, waardoor onduidelijkheid ontstond. Op 10 december 2019 zijn de beleidsregels ingetrokken en vervangen door de Beleidsregels intern en extern salderen. Vervolgens zijn de beleidsregels in juni 2020 op een aantal punten aangepast om beter aan te sluiten op de praktijk.

Op 24 april 2020 heeft de Minister van LNV in een kamerbrief een aanpak voor de middellange termijn aangekondigd, inclusief een maatregelenpakket met bijbehorende financiële middelen. De Tweede Kamer heeft een onafhankelijke commissie onder leiding van de heer Remkes in het leven geroepen die in juni 2020 haar visie voor een structurele aanpak heeft opgeleverd.

De provincies hebben van het Rijk de taak gekregen om een gebiedsgerichte aanpak op te starten rondom de stikstofgevoelige gebieden. De provincies krijgen daarin de rol van gebiedsregisseur.

Essentie / samenvatting:

Gelijk met deze Statenbrief ligt het Statenvoorstel over de vaststelling van de 'Leidraad gebiedsgerichte aanpak stikstof in de provincie Utrecht' voor met het verzoek positief te besluiten op de inzet van de benodigde financiële middelen voor deze aanpak. In deze Statenbrief wordt u geïnformeerd over het proces dat aan deze leidraad vooraf is gegaan en hoe de stakeholders via de Regietafel aan de leidraad hebben kunnen bijdragen.

Op 3 juni 2020 heeft gedeputeerde Bruins Slot in het debat over het Statenvoorstel Financiële consequenties stikstof (PS2020RGW03) u toegezegd de Utrechtse inzet bij gesprekken in interprovinciaal en interbestuurlijk verband te bespreken bij de behandeling van de Leidraad gebiedsgerichte aanpak in uw Staten. Middels deze Statenbrief voldoen wij tevens aan deze toezegging en nemen we u mee in de laatste ontwikkelingen in de stikstofproblematiek.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Via deze Statenbrief wordt u op de hoogte gesteld van het werkproces rondom de vaststelling van de Leidraad gebiedsgerichte aanpak stikstof in de provincie Utrecht. Tevens wordt de laatste stand van zaken met betrekking tot beleidsmatige ontwikkelingen in het stikstofdossier toegelicht. Tenslotte bespreken wij met u de insteek van Gedeputeerde Staten in de lopende discussies die interprovinciaal en interbestuurlijk gevoerd worden.

Financiële consequenties

Zie statenvoorstel

Vervolgprocedure / voortgang

Gelijktijdig met deze Statenbrief ligt ook het Statenvoorstel voor het vaststellen van de leidraad en het verzoek voor de bijbehorende financiële middelen voor.

Concreet voorliggende vraag aan Statencommissie / Provinciale Staten

Kennis te nemen van deze statenbrief en eventuele aanvullende standpunten mee te geven voor de Utrechtse insteek bij interbestuurlijke stikstofzaken.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De voorzitter,

De secretaris,